

Верховний
Суд

«Виконавче провадження: конференція»

03 червня 2021 року

Реорганізація юридичної особи і виконавче провадження

Верховний
Суд

Постанова ОП КЦС ВС від 14.09.2020 у справі № 296/443/16-ц

ДП «Житомирський державний центр науково-технічної інформації та інновацій» не має достатньої інституційної та операційної незалежності від держави. Саме держава прийняла рішення про приєднання ДП «Житомирський державний центр науково-технічної інформації та інновацій» до Житомирського державного технологічного університету та його нереалізовувала протягом значного періоду часу. У статтях 104 ЦК та 107 ЦК України не визначається момент переходу прав та обов'язків від юридичної особи, яка припиняється шляхом приєднання. Такий момент не може пов'язуватися із внесення запису до державного реєстру про припинення юридичної особи, яка приєднується. При реорганізації шляхом приєднання немає значення, чи вказано в передавальному акті про правонаступництво щодо певного майна, прав чи обов'язків. Внаслідок приєднання правонаступником є лише одна особа і будь-який розподіл прав та обов'язків при такому виді реорганізації неможливий. З урахуванням того, що згідно пункту 3 наказу Міністерства освіти і науки України від 15 вересня 2015 року № 933 Житомирський державний технологічний університет є правонаступником всього майна, всіх прав та обов'язків ДП «Житомирський державний центр науково-технічної інформації та інновацій» та не пов'язується з державною реєстрацією припинення ДП «Житомирський державний центр науково-технічної інформації та інновацій» датою виникнення універсального правонаступництва Житомирського державного технологічного університету щодо ДП «Житомирський державний центр науково-технічної інформації та інновацій», який припиняється шляхом приєднання, слід вважати дату видання наказу № 933 – 15 вересня 2015 року, з якої він є правонаступником ДП «Житомирський державний центр науково-технічної інформації та інновацій».

Стаття 23 Закону України «Про іпотеку» і виконавче провадження

Верховний
Суд

Постанова ВС ОП КЦС від 01.03.2021 по справі № 201/16014/13-ц

Верховний Суд у складі Об'єднаної Палати Касаційного цивільного суду дійшов висновку про те, що відповідно до статті 23 Закону України «Про іпотеку» до нового власника іпотечного майна перейшли всі права та обов'язки іпотекодавця за іпотечним договором, у тому обсязі й на тих умовах, на яких вони належали іпотекодавцю на момент укладення цього договору, у тому числі права й обов'язки боржника у виконавчому провадженні з примусового виконання рішення суду про звернення стягнення на предмет іпотеки, що є підставою для заміни боржника у виконавчому провадженні.

Стаття 23 Закону України «Про іпотеку» і виконавче провадження

Верховний
Суд

Постанова КЦС ВС від 26.05.2021 в справі № 381/979/15-ц

Підставою для заміни сторони виконавчого провадження, тобто процесуального правонаступництва, є наступництво у матеріальних правовідносинах, унаслідок якого відбувається вибуття сторони зі спірних або встановлених судом правовідносин і переходу до іншої особи прав і обов'язків вибулої сторони в цих правовідносинах.

Особливістю даної справи є те, що первісний боржник не вибуває із виконавчого провадження повністю, тому правонаступництво в даному разі ґрунтується на частковій зміні суб'єктного складу учасників зобов'язання, де попередній боржник існує одночасно з новим, але наслідками ухвалення рішення суду про визнання за ОСОБА_2 про визнання права власності на S в майні, що перебуває в іпотеці, є застосування інституту правонаступництва як базового цивілістичного інституту з відповідними правовими наслідками та особливостями виконавчого провадження, передбаченими Законом України «Про виконавче провадження».

При таких обставинах суд першої інстанції, з яким погодився апеляційний суд, враховуючи вказані норми права, встановивши, що до ОСОБА_2, згідно з рішенням суду перейшло право власності на S частину предмету іпотеки та одночасно перейшли усі права і обов'язки іпотекодавця на визначених в іпотечному договорі умовах, дійшов обґрунтованого висновку про наявність правових підстав для заміни боржника у виконавчому провадженні, оскільки в силу приписів статті 23 Закону України «Про іпотеку» іпотека є дійсною для набувача відповідного нерухомого майна.

Стаття 23 Закону України «Про іпотеку» і виконавче провадження

Верховний
Суд

Постанова КЦС ВС від 26.05.2021 в справі № 381/979/15-ц

Відсутність у чинному законодавстві України норми, яка прямо визначає правові наслідки поділу спільного сумісного майна подружжя для цілей матеріального іпотечного правовідношення та, відповідно, процесуального правовідношення, не має створювати перешкоди для захисту інтересів добросовісного кредитора/іпотекодержателя.

Разом з тим, відсутність в чинному законодавстві інших процесуальних інструментів, окрім як заміна боржника у виконавчому провадженні, зумовлює використання саме такого механізму для залучення іншого з подружжя, частка якого була виділена за рішенням суду. При цьому, у такому випадку є припустимим застосування механізму заміни сторони (боржника) у виконавчому провадженні з виконання рішення суду про звернення стягнення на предмет іпотеки на двох боржників, як співвласників предмета іпотеки внаслідок розподілу майна подружжя рішенням суду. Така заміна відповідає меті ефективного виконання судовою владою своїх функцій, запобігає певним зловживанням подружжям своїми правами та направлена на захист прав добросовісного кредитора/іпотекодержателя.